

Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie Gminy Śniadowo za 2021r.

Spis treści

I. Wprowadzenie	3
1. Cel przygotowania analizy	3
2. Podstawa prawna sporządzenia analizy	4
II. Gospodarka odpadami komunalnymi na terenie gminy Śniadowo	5
1. Zagadnienia ogólne	5
2. Selektywne zbieranie odpadów komunalnych	6
III. Ocena możliwości technicznych i organizacyjnych gminy w zakresie gospodarowania odpadami komunalnymi	7
1. Możliwości przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych, bioodpadów stanowiących odpady komunalne oraz przeznaczonych do składowania pozostałości z sortowania odpadów komunalnych i pozostałości z procesu mechaniczno-biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych	7
2. Potrzeby inwestycyjne związane z gospodarowaniem odpadami Komunalnymi	7
3. Liczba mieszkańców	8
4. Liczba właścicieli nieruchomości, którzy nie zawarli umowy na odbiór odpadów komunalnych (nie złożyli deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi)	8
5. Ilość odpadów komunalnych wytwarzanych na terenie gminy Śniadowo	9
IV. Koszty poniesione w związku z odbieraniem, odzyskiem, recyklingiem i unieszkodliwianiem odpadów komunalnych w podziale na wpływy, wydatki i nadwyżki z opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi	10
V. Podsumowanie	10

I. Wprowadzenie

1. Cel przygotowania analizy

Niniejszy dokument stanowi roczną analizę stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie gminy Śniadowo sporządzoną w celu weryfikacji możliwości technicznych i organizacyjnych gminy w zakresie gospodarowania odpadami komunalnymi. Do ustawodawstwa krajowego wdrażane są dyrektywy i przepisy europejskie, które prowadzić mają do znaczącego ograniczenia ilości odpadów lokowanych na składowiskach. Priorytetem stał się odzysk i recykling odpadów. Ustanowione zostały poziomy odzysku odpadów ulegających biodegradacji oraz recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku papieru, metali, tworzyw sztucznych, szkła oraz odpadów budowlanych i rozbiórkowych. Przedmiotowa analiza pokrywa się z rocznym sprawozdaniem z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi, sporządzanym przez gminę na podstawie art. 9q ustawy z dnia 13 września 1996 roku o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. 2021.888 ze zm.), przekazywanym za pośrednictwem Bazy danych o produktach i opakowaniach oraz o gospodarce odpadami, Marszałkowi Województwa Podlaskiego oraz Wojewódzkiemu Inspektorowi Ochrony Środowiska.

Obszar gminy Śniadowo wynosi 162,59km², w skład gminy Śniadowo wchodzi 43 sołectwa:

1) Brulin, 2) Chomentowo, 3) Dębowo, 4) Duchny Młode, 5) Grabowo, 6) Jakać Borki, 7) Jakać Dworna, 8) Jakać Młoda, 9) Jastrząbka-Młoda, 10) Jemielite-Wypychy, 11) Kołaczki, 12) Konopki Młode, 13) Koziki, 14) Mężenin, 15) Młynik, 16) Olszewo, 17) Osobne, 18) Ratowo-Piotrowo, 19) Sierzputy-Marki, 20) Sierzputy Zagajne, 21) Stara Jakać, 22) Stara Jastrząbka, 23) Stare Duchny, 24) Stare Jemielite, 25) Stare Konopki, 26) Stare Ratowo, 27) Stare Szabły, 28) Strzeszewo, 29) Szabły Młode, 30) Szczepankowo, 31) Śniadowo, 32) Truszki, 33) Uśnik Dwór, 34) Uśnik Kolonia, 35) Uśnik, 36) Wierzbowo, 37) Wszerzecz-Kolonia, 38) Wszerzecz, 39) Zagroby, 40) Zalesie-Poczynki, 41) Zalesie-Wypychy, 42) Żebry-Kolonia, 43) Żebry.

Gminę Śniadowo zamieszkuje (w zabudowie zagrodowej i jednorodzinnej) 4101 osób w tym 98 osób w Śniadowskiej Spółdzielni Mieszkaniowej. Liczba zamieszkałych gospodarstw domowych wynosi 1190 (stan na dzień 31.12.2021r.).

2. Podstawa prawna sporządzenia analizy

Zgodnie z art. 3 ust. 2 pkt 10, art.9tb ust 1 ustawy z dnia 13 września 1996 roku o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. 2021.888 ze zm.), jednym z zadań gminy jest dokonanie corocznej analizy stanu gospodarki odpadami komunalnymi, w celu weryfikacji możliwości technicznych i organizacyjnych gminy w zakresie gospodarowania odpadami komunalnymi. Zakres przedmiotowej analizy pokrywa się z rocznym sprawozdaniem z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi sporządzanym przez Wójta (art 9q wymienionej wyżej ustawy) i przekazywanym marszałkowi województwa i wojewódzkiemu inspektorowi ochrony środowiska w terminie do 31 marca roku następującego po roku, którego dotyczy.

Analiza ma zweryfikować możliwości techniczne i organizacyjne gminy w zakresie przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych, bioodpadów stanowiących odpady komunalne oraz przeznaczonych do składowania pozostałości z sortowania odpadów komunalnych i pozostałości z procesu mechaniczno-biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych, a także potrzeb inwestycyjnych związanych z gospodarowaniem odpadami komunalnymi oraz określenie kosztów poniesionych w związku z odbieraniem, odzyskiem, recyklingiem i unieszkodliwianiem odpadów komunalnych w podziale na wpływy, wydatki i nadwyżki z opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi. Ma również dostarczyć informacji o liczbie mieszkańców, liczbie właścicieli nieruchomości, którzy nie zawarli umowy (nie złożyli deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi) i nie wykonują obowiązków określonych w ustawie, a także o ilości odpadów komunalnych wytwarzanych na terenie gminy, w szczególności o ilości niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych i bioodpadów stanowiących odpady komunalne, odbieranych z terenu gminy oraz przeznaczonych do składowania pozostałości z sortowania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych. Głównym celem analizy jest dostarczenie niezbędnych informacji dla stworzenia efektywnego systemu gospodarki odpadami komunalnymi.

II. Gospodarka odpadami komunalnymi na terenie gminy Śniadowo

1. Zagadnienia ogólne

Od 01.01.2021 r. do 31.12.2021 r. zgodnie z ustawą o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, w wyniku przeprowadzonego przetargu nieograniczonego, odbiór odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości zamieszkałych z terenu gminy Śniadowo i ich zagospodarowanie, realizowany był przez firmę Zakład Usługowy WINPOL s.c. Lech Jan Wiśniewski Sebastian Wiśniewski, ul. Towarowa 15, 18 - 400 Łomża. Umowa z ww. firmą zawarta została na okres jednego roku, tj. od 01.01.2021r. – 31.12.2021r.

Wprowadzenie nowego systemu gospodarowania odpadami komunalnymi wiązało się również z wprowadzeniem opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi. Od 1 stycznia 2021r do 31.12.2021r obowiązywały stawki ustalone Uchwałą Nr XV.103.2020 Rady Gminy Śniadowo z dnia 6 marca 2020r. w sprawie wyboru metody ustalenia opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi oraz ustalenia wysokości stawki tej opłaty. Zgodnie z ww. uchwałą stawka opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi zbieranymi w sposób selektywny wynosiła **19,00 zł** miesięcznie od jednego mieszkańca zamieszkującego daną nieruchomość. Ustalono także stawkę opłaty podwyższonej za gospodarowaniem odpadami komunalnymi w przypadku, jeżeli właściciel nieruchomości zamieszkałej nie wypełnia obowiązku zbierania odpadów komunalnych w sposób selektywny w wysokości **40,00 zł** miesięcznie od jednego mieszkańca. Ponadto właścicielowi nieruchomości zamieszkałej, zabudowanej budynkiem mieszkalnym jednorodzinnym kompostującemu bioodpady stanowiące odpady komunalne w kompostowniku przydomowym, zgodnie z ww. uchwałą przysługiwało zwolnienie z części opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi w wysokości **1,00 zł** miesięcznie od każdego mieszkańca zamieszkującego daną nieruchomość.

2. Sелеktywne zbieranie odpadów komunalnych.

W ramach systemu wyposażono wszystkie nieruchomości zamieszkałe w pojemniki do gromadzenia zmieszanych odpadów komunalnych oraz w worki na selektywną zbiórkę odpadów zgodnie z kolorystyką wynikającą z Rozporządzenia Ministra Gospodarki i Pracy w sprawie szczegółowego sposobu postępowania z odpadami opakowaniowymi i

obowiązującą na terenie gminy.

Segregacji podlegały: papier i tektura - worki w kolorze niebieskim, tworzywa sztuczne, drobny metal i opakowania wielomateriałowe - worki w kolorze żółtym, szkło - worki w kolorze zielonym, odpady ulegające biodegradacji - worki koloru brązowego.

Na terenie gminy Śniadowo funkcjonuje Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych. Zlokalizowany jest on przy ulicy Kościelnej 8b, czynny od poniedziałku do piątku w godzinach 8.00- 16.00 z wyjątkiem świąt i dni wolnych od pracy. Nadzór na PSZOK-iem sprawuje Urząd Gminy Śniadowo. Odpady dostarczane do PSZOK-u przyjmowane są nieodpłatnie w ramach pobieranej opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi wyłącznie z nieruchomości zamieszkałych położonych na terenie gminy Śniadowo. Mieszkańcy gminy przekazujący odpady do PSZOK-u zobowiązani są do umieszczenia ich w odpowiednich kontenerach pod nadzorem upoważnionego pracownika. Rodzaje odpadów komunalnych przyjmowanych do PSZOK-u:

- zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny, np. sprzęt AGD i RTV, świetlówki, żarówki energooszczędne, odtwarzacze mp3, żelazka, wiertarki, telefony komórkowe, drukarki i inne tego typu przedmioty,
- zużyte opony (z samochodów osobowych, motocykli, rowerów, wózków rowerowych i inwalidzkich, czterokołowców oraz przyczep tych pojazdów),
- odpady wielkogabarytowe, np. meble, dywany, wózki dziecięce, materace, rowery, zabawki dużych rozmiarów,
- drobne odpady budowlane i rozbiórkowe w ilości nie większej niż 200 kg na rok,
- odpady podlegające selektywnej zbiórce odpadów, tj. frakcja sucha obejmująca odpady papieru, tektury, szkła, tworzyw sztucznych, metali i opakowań wielomateriałowych.

Odpady do PSZOK-u mieszkańcy dostarczają własnym transportem. Pracownik PSZOK-u ma prawo odmówić przyjęcia odpadów komunalnych, jeżeli są one dostarczane w sposób niezgodny z obowiązującym regulaminem Punktu selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych w Śniadowie.

III. Ocena możliwości technicznych i organizacyjnych gminy w zakresie gospodarowania odpadami komunalnymi.

1. Możliwości przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych, bioodpadów stanowiących odpady komunalne oraz przeznaczonych

do składowania pozostałości z sortowania odpadów komunalnych i pozostałości z procesu mechaniczno-biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych.

Na terenie gminy Śniadowo nie ma możliwości przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych, bioodpadów stanowiących odpady komunalne oraz przeznaczonych do składowania pozostałości z sortowania odpadów komunalnych i pozostałości z procesu mechaniczno-biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych. Wszystkie odpady przekazywane są do Instalacji Przetwarzania Odpadów Komunalnych w Czartorii, gm. Miastkowo, 18-400 Łomża.

2. Potrzeby inwestycyjne związane z gospodarowaniem odpadami komunalnymi.

W 2021 r. na terenie gminy Śniadowo nie zrealizowano żadnych zadań inwestycyjnych związanych z gospodarowaniem odpadami komunalnymi w związku z powyższym nie poniesiono też kosztów z tego tytułu.

3. Liczba mieszkańców.

Gmina Śniadowo liczy 5336 zameldowanych mieszkańców (stan na 31.12.2021r.). Zgodnie z deklaracjami o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi złożonych w Urzędzie Gminy Śniadowo liczba mieszkańców faktycznie zamieszkujących wynosi 4101 osoby (stan na 31.12.2021r.). Różnica pomiędzy ilością osób zameldowanych a faktycznie mieszkających wynika, m.in. z tego, iż wielu mieszkańców gminy mieszka poza miejscem stałego zameldowania (uczniowie mieszkający w bursach, studenci, osoby czynne zawodowo i pracujące poza miejscem zamieszkania, osoby przebywające poza granicami kraju). Na bieżąco prowadzone są działania mające na celu weryfikację danych zawartych w deklaracjach i sprawdzanie ich ze stanem faktycznym poprzez przeprowadzanie rutynowych kontroli w poszczególnych miejscowościach położonych na terenie gminy.

a) systemem objęto 1190 nieruchomości (4101 osób),

Właściciele tych gospodarstw zadeklarowali odbiór odpadów w sposób selektywny.

b) liczba złożonych deklaracji dla nieruchomości zamieszkałych –1190

4. Liczba właścicieli nieruchomości, którzy nie zawarli umowy na odbiór odpadów komunalnych (nie złożyli deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi)- stan na dzień 31.12.2021r.

Do 31.12.2021r. (na podstawie danych z ewidencji ludności) jeden właściciel nieruchomości nie dopełnił obowiązku i nie złożył deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi. Działając z urzędu wydano dla właściciela nieruchomości decyzję określającą wysokość opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi.

5. Ilość odpadów komunalnych wytwarzanych na terenie gminy Śniadowo (w okresie od 01.01.2021r. do 31.12.2021r.

Kod odpadów	Rodzaj odpadów	Masa odebranych odpadów komunalnych [Mg]
15 01 06	Zmieszane odpady opakowaniowe	102,08
15 01 07	Opakowania ze szkła	87,56
16 01 03	Zużyte opony	0,64
17 09 04	Zmieszane odpady z budowy, remontów i demontażu inne niż wymienione w 17 09 01, 17 09 02 i 17 09 03	19,26
20 01 01	Papier i tektura	1,48
20 01 99	Inne niewymienione frakcje zbierane w sposób selektywny- popioły z palenisk domowych	40,38
20 01 99	Inne niewymienione frakcje zbierane w sposób selektywny	90,46
20 02 01	Odpady ulegające biodegradacji	94,14
20 02 03	Inne odpady nie ulegające biodegradacji	16,64
20 03 01	Niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne	778,02
20 03 07	Odpady wielkogabarytowe	31,68
20 03 99	Odpady komunalne niewymienione w innych podgrupach	15,98
SUMA		1 278,32
Łączna masa odebranych odpadów komunalnych z wyłączeniem odpadów budowlanych i rozbiórkowych		1 259,06
Łączna masa odebranych odpadów budowlanych i rozbiórkowych		19,2

Osiągnięte przez gminę Śniadowo poziomy recyklingu wynoszą:

- Łączna masa odpadów komunalnych przygotowanych do ponownego użycia i poddanych recyklingowi wynosi 193,2446 Mg.
- Łączna masa odebranych i zebranych odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości zamieszkałych wynosi 1280,032 Mg
- Łączna masa odpadów komunalnych papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła przygotowanych do ponownego użycia i poddanych recyklingowi wynosi 141,2989 Mg.
- Łączna masa innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych przygotowanych do ponownego użycia, poddanych recyklingowi i innym procesom odzysku wynosi 24,4309 Mg.
- Osiągnięty poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych wynosi 100%.
- Poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia następujących frakcji odpadów komunalnych: papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła - 52,40 %

Osiągane wskaźniki są obliczane na podstawie sprawozdań otrzymywanych od firm odbierających odpady komunalne od właścicieli nieruchomości z terenu gminy Śniadowo.

IV. Koszty poniesione w związku z odbieraniem, odzyskiem, recyklingiem i unieszkodliwianiem odpadów komunalnych w podziale na wpływy, wydatki i nadwyżki z opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi w okresie od 01.01.2021 do 31.12.2021r.

Od 01.01.2021r. do 31.12.2021r. koszty poniesione w związku z odbieraniem, odzyskiem, recyklingiem i unieszkodliwianiem odpadów komunalnych kształtowały się następująco:

Wpływy	925 587,68 zł
Wydatki	941 739,63zł
Wynagrodzenie osób wykonujących zadania związane z prowadzeniem systemu (umowy o pracę, szkolenia, ZFŚS)	27 317, 08 zł

Obsługa PSZOK-u

4 200 zł

Wynagrodzenie (prowizja sołtysów)

25 015,03 zł

Zakup usług związanych z gospodarowaniem odpadami komunalnymi

(odbiór i zagospodarowanie odpadów, zakup pojemników na opady komunalne,licencje)

885 207,52 zł

VI. Podsumowanie

Jak wszyscy już wiemy, od 1 lipca 2013 r. w całym kraju, funkcjonuje nowy system gospodarowania odpadami komunalnymi, wynikający z ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach. Gmina Śniadowo podobnie, jak wszystkie gminy w Polsce, podjęła w terminie wszystkie wymagane przepisami prawa uchwały oraz przejęła obowiązki z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi. Podjęcie nowych, stosownych i zgodnych z przepisami prawa uchwał, było niezbędne do wprowadzenia prawidłowego funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami komunalnymi. Akty prawa miejscowego dostosowano do przepisów wynikających z ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach. Dzięki starannym przygotowaniom i skutecznej kampanii informacyjnej praktycznie wszyscy właściciele nieruchomości zamieszkałych, złożyli do Wójta Gminy Śniadowo deklaracje o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi. Deklaracje te są na bieżąco aktualizowane (zmiana liczby osób zamieszkujących daną nieruchomość, posiadanie bądź likwidacja przydomowego kompostownika, zgon mieszkańca), mieszkańcy z terenu gminy pamiętają również o złożeniu deklaracji na nieruchomościach nowo zamieszkałych. W zamian za uiszczaną opłatę od mieszkańców nieruchomości zamieszkałych odbierana jest każda ilość wytworzonych odpadów zmieszanych czy też zbieranych w sposób selektywny. Dzięki sprawnie funkcjonującemu systemowi znacznie zmniejszyła się liczba, tzw. „dzikich” wysypisk śmieci posadowionych na skrajach lasów czy przy drogach. Mieszkańcy gminy z roku na rok coraz bardziej dostrzegają potrzebę segregacji odpadów komunalnych wytwarzanych w gospodarstwach domowych. Są świadomi, że segregacja odpadów znacznie zmniejsza koszty odbioru odpadów komunalnych i przyczynia się do efektywniejszego funkcjonowania całego systemu gospodarowania odpadami komunalnymi. Dzięki segregacji

odpadów komunalnych na wysypiska trafia mniej śmieci, a te które można poddać recyklingowi zostają przetworzone i ponownie mogą być wykorzystane. Budujące jest, że mieszkańcy gminy mają coraz większą świadomość potrzeby segregacji odpadów komunalnych wytwarzanych w gospodarstwach domowych, czyli u samego źródła.

W dniu 23.08.2021r. przeprowadzono kontrolę w zakresie posiadania i wyposażenia bazy transportowo-magazynowej firmy WINPOL s.c. Lech Jan Wiśniewski, Sebastian Wiśniewski, ul. Towarowa 15, 18-400 Łomża. Kontrola firmy miała na celu również sprawdzenie posiadania odpowiedniego wyposażenia umożliwiającego odbieranie odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości oraz jego prawidłowego stanu, a także utrzymania odpowiedniego stanu sanitarnego pojazdów i urządzeń oraz odpowiednich wymagań technicznych dotyczących wyposażenia pojazdów. Z przeprowadzonej kontroli sporządzono protokół, który został podpisany przez strony biorące udział w kontroli.

W celu weryfikacji danych zawartych w deklaracjach oraz w celu sprawdzenia wywiązywania się mieszkańców z obowiązku segregacji odpadów, sprawdzeniu posiadania przydomowych kompostowników i gromadzenia w nim odpadów biodegradowalnych, a także w celu kontroli firmy świadczącej usługi na terenie gminy Śniadowo w zakresie odbioru i zagospodarowania odpadów komunalnych od mieszkańców z terenu gminy, przeprowadzono w dniach od 23.09.2021r. do 08.10.2021r kontrolę dotyczącą odbioru odpadów z poszczególnych nieruchomości zgodnie z harmonogramem odbioru odpadów. Z przeprowadzonych kontroli sporządzono notatkę służbową. W wyniku przeprowadzonych kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości ze strony firmy świadczącej usługę odbioru odpadów komunalnych. Pracownicy urzędu gminy przeprowadzający kontrolę pouczali mieszkańców o potrzebie prawidłowej segregacji odpadów komunalnych oraz przypomnieli właścicielom nieruchomości posiadającym przydomowe kompostowniki o potrzebie zgłoszenia tego w deklaracji dotyczącej opłaty z tytułu gospodarowania odpadami komunalnymi w Urzędzie Gminy, a co się z tym wiąże o uldze w opłacie z tego tytułu.

Dzięki funkcjonowaniu Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych zminimalizowano negatywne oddziaływania na środowisko, mieszkańcy gminy uczą się właściwego postępowania z odpadami komunalnymi a także zapobieganiu zanieczyszczeniom środowiska naturalnego. Ponadto tego typu punkt oraz jego odpowiednia promocja dają szansę na zwiększenie świadomości ekologicznej mieszkańców, a co za tym idzie skuteczniejszej segregacji odpadów w gminie. Spełniając wymogi w zakresie redukcji odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych do składowania, niezbędne jest prowadzenie selektywnej zbiórki odpadów, w tym biodegradowalnych i przekazywania

ich do miejsc odzysku oraz zagospodarowanie tych odpadów we własnym zakresie poprzez przydomowe kompostowniki, tj. zgodnie z hierarchią postępowania, która mówi, że w pierwszej kolejności odpady poddaje się przetwarzaniu w miejscu ich powstawania tak, aby nie trafiały na składowisko z ogólnym strumieniem odpadów komunalnych.

Dzięki sprawnemu funkcjonowaniu systemu gospodarowania odpadami komunalnymi gmina Śniadowo osiągnęła w roku 2021 wszystkie wymagane przepisami prawa poziomy recyklingu oraz ograniczenia masy składowanych odpadów komunalnych.

Sporządziła:

Agnieszka Kołaczowska